

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ «УНІВЕРСУМ»

Циклова комісія музики і хореографії

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи
 Олексій ЖИЛЬЦОВ
« _____ » _____ 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

АКОМПАНеМЕНТ

для студентів

спеціальності

014.13 Середня освіта

освітньо-професійної програми

Музичне мистецтво

освітньо-професійного ступеня

фаховий молодший бакалавр

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Ідентифікаційний код 02130554
Начальник відділу
моніторингу якості освіти
Програма № 1352
 (підпис) (прізвище, ім'я)
« _____ » _____ 2023 р.

Київ-2023

Розробники:

Валентина СОКАЛЬСЬКА, викладач циклової комісії музики і хореографії Фахового коледжу «Універсум» Київського університету імені Бориса Грінченка

Тетяна ПАВЛОВСЬКА-ЄЖОВА, викладач циклової комісії музики і хореографії Фахового коледжу «Універсум» Київського університету імені Бориса Грінченка

Викладачі:

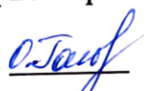
Бойчук К.П., Куцан О.Г., Міщенко З.І., Павловська-Єжова Т.А., Сокальська В.Ф., Шпирка О.Д., – викладачі циклової комісії музики і хореографії Фахового коледжу «Універсум» Київського університету імені Бориса Грінченка

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні циклової комісії музики і хореографії

Протокол від « 30 » серпня 2023 року № 1

Голова циклової комісії музики і хореографії Тетяна РОМАНОВА

Робочу програму перевірено « _____ » _____ 2023 р.

Заступник директора з навчально-методичної роботи Оксана ГОЛОВЧАНСЬКА

Заступник директора з навчальної роботи Оксана КАЛАШНИК

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. (_____), « _____ » _____ 20__ р., протокол № _____

на 20__/20__ н.р. (_____), « _____ » _____ 20__ р., протокол № _____

на 20__/20__ н.р. (_____), « _____ » _____ 20__ р., протокол № _____

на 20__/20__ н.р. (_____), « _____ » _____ 20__ р., протокол № _____

1. Опис навчальної дисципліни:

Найменування показників	Характеристика дисциплін за формами навчання	
	денна	
Вид дисципліни	обов'язкова	
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	
Загальний обсяг кредитів (годин)	4/120	
Курс	2	
Семестр	3	4
Кількість змістових модулів з розподілом:	1	1
Обсяг кредитів	0,5	0,5
Обсяг годин, в тому числі:	15	15
Практичні	14	14
Модульний контроль	1	1
Самостійна робота	-	

2. Мета і завдання навчальної дисципліни

Мета курсу: підготовка майбутнього фахівця в галузі музичного мистецтва, який володіє необхідними навичками концертмейстерсько-акомпаніаторської роботи з урахуванням професійної спрямованості та специфіки роботи з дитячим колективом, здатного здійснювати музично-педагогічну діяльність з високим рівнем теоретичного і методичного осмислення суті педагогічної взаємодії; формування навичок успішної особистості: ціннісних орієнтацій, емоційного інтелекту, когнітивної гнучкості, потреби в творчій самореалізації та духовному самовдосконаленні.

Завдання курсу:

- виховання професійних якостей концертмейстера-акомпаніатора, опанування концертмейстерськими компетенціями, які забезпечать успішність майбутньої професійної діяльності;
- формування у студентів художнього смаку і виконавської культури, почуття стилю, ознайомлення з кращими зразками класичної вітчизняної та зарубіжної музики, народної музичної творчості;
- оволодіння різноманітним музично-педагогічним репертуаром, постійне його розширення, створення репертуарного фонду для майбутньої творчої самостійної роботи;
- формування практичних умінь і навичок роботи з дітьми шкільного та дошкільного віку;
- розвиток творчих здібностей студентів;
- набуття студентами певної виконавської свободи у виконанні музичних творів;
- формування у студентів вміння застосовувати в навчально-виховному процесі надбань класичних і сучасних педагогічних досліджень, новаторських ідей;
- створення у студентів позитивної мотивації до вивчення курсу і майбутньої професійної діяльності.

Дисципліна «Акомпанемент», як обов'язкова компонента освітньої програми, забезпечує оволодіння студентами загальними та фаховими компетентностями і досягнення ними програмних результатів навчання за відповідною освітньо-професійною програмою:

Номер в освітній програмі	Зміст компетентності	Номер теми, що розкриває зміст компет.
Спеціальні компетентності		
СК 2	Здатність до використання предметних знань в освітньому процесі.	1-7 (мод.1) 1-6 (мод.2)
СК 3	Здатність до інтеграції предметних знань з різних освітніх галузей.	1-7 (мод.1) 1-6 (мод.2)
СК 16	Спроможність інтегрувати складні професійні уміння гри на музичних інструментах, співу, диригування, музичного сприймання, запам'ятовування та інтерпретації музичних творів, артистизм, виконавську надійність (самооцінку, самоконтроль, саморегуляцію).	1-7 (мод.1) 1-6 (мод.2)
СК 17	Здатність застосовувати виконавські (інструментальні, вокальні, хорові) вміння та навички у навчальній, педагогічній та концертно-виконавській діяльності.	1-7 (мод.1) 1-6 (мод.2)
СК 18	Спроможність проводити різноманітні культурно-мистецькі заходи, спрямовані на відродження української духовності	1-7 (мод.1) 1-6 (мод.2)
Предметні компетентності		
	Здатність застосовувати інструментально-виконавські вміння у навчальній, педагогічній та концертно-виконавській діяльності. Володіння методами роботи над творами різного жанру та стилю.	3-7 (мод.1) 1-6 (мод.2)
	Здатність акомпанувати солісту, ансамблю та учнівському хору відповідно до конкретних завдань професійної музично-педагогічної діяльності.	3-7 (мод.1) 1-6 (мод.2)
	Спроможність застосування законів ансамблевих співвідношень, відчуття єдності і взаємодії між партією соліста і партією акомпанементу.	2-6 (мод.2)
	Здатність застосовувати навички читання з листа, підбору на слух, імпровізації в професійній діяльності.	4,5,7(мод.1) 3,6 (мод.2)
	Спроможність акомпанувати власному співу, володіючи співвідношенням голосу та супроводу.	1,4,5(мод.1) 2,6 (мод.2)

3. Результати навчання

Вивчення навчальної дисципліни передбачає досягнення наступних результатів:

- аналізувати можливості професійного розвитку з урахуванням умов педагогічної діяльності та індивідуальних запитів і потреб. (ОПП, РН 3);
- забезпечувати досягнення результатів навчання, визначених Державними стандартами освіти та типовими освітніми програмами (ОПП, РН 5);
- застосовувати міжпредметні зв'язки та інтеграцію змісту різних освітніх галузей в освітньому середовищі (ОПП, РН 6);
- інтегрувати складні професійні уміння гри на музичних інструментах, співу, диригування, музичного сприймання, запам'ятовування та інтерпретації музичних творів (ОПП, РН 16);
- демонструвати виконавські (інструментальні, вокальні, хорові) вміння та навички у навчальній, педагогічній та концертно-виконавській діяльності (ОПП, РН 17);
- організовувати різноманітні культурно-мистецькі заходи, спрямовані на відродження української духовності; популяризувати музичне мистецтво (ОПП, РН 18);
- володіти методами роботи над творами різного жанру та стилю;
- акомпанувати солісту, ансамблю та учнівському хору відповідно до конкретних завдань професійної музично-педагогічної діяльності;
- застосовувати закони ансамблевих співвідношень, єдності і взаємодії між партією соліста і партією акомпанементу;
- застосовувати навички читання з листа, підбору на слух, імпровізації в професійній діяльності;
- демонструвати спроможність акомпанувати власному співу, володіння співвідношенням голосу та супроводу.

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план навчальної дисципліни

№ п/п	Тематика змістових модулів	Всього год.	Види занять Розподіл годин			
			практ.	самоств. робота	підгот. і складання підсумк. контролю	Мод. контроль

Змістовий модуль № 1. Оволодіння фактурними особливостями класичного романсу та народної пісні

1	Про сутність акомпанементу. Акомпаніатор і концертмейстер. Основні концертмейстерські навички.	2	2	-	-	-
2	Жанрові особливості класичного романсу	2	2	-	-	-
3	Аналіз складових елементів фактури романсу	2	2	-	-	-
4	Способи викладу акомпанементу романсу	2	2	-	-	-
5	Формування навичок виконання типових фактур	3	3	-	-	-
6	Жанрово-стильові ознаки української народної пісні	2	2	-	-	-
7	Інструментальні фрагменти у вокальній музиці	2	1	-	-	1
	Всього: 15 аудиторних год. (0,5 кред.)	15	14	-	-	1

Змістовий модуль № 2. Методика роботи над вивченням акомпанементу у музичному творі

1	Розбір музичного твору. Метро-ритмічна структура акомпанементу	2	2	-	-	-
2	Артикуляція музичного супроводу. Єдність артикуляційного звучання акомпанементу та сольної партії	2	2	-	-	-
3	Подолання технічних труднощів акомпанементу	3	3	-	-	-
4	Удосконалення навичок педалізації	3	3	-	-	-
5	Темп як засіб музичної виразності, один із способів втілення художньо-образного змісту	2	2	-	-	-
6	Оволодіння навичками співу під власний супровід. Поєднання музично-виконавських дій	3	2	-	-	1
	Всього: 15 аудиторних год. (0,5 кред.)	15	14	-	-	1

5. П Р О Г Р А М А курсу «А К О М П А Н Е М Е Н Т»

Змістовий модуль № 1. Оволодіння фактурними особливостями класичного романсу та народної пісні.

Тема № 1. Про сутність акомпанементу. Акомпаніатор і концертмейстер. Основні концертмейстерські навички.

Акомпанемент як навчальна дисципліна. Формування концертмейстерських навичок – одна із складових підготовки вчителя музичного мистецтва, музичного керівника.

Accompagnement (фр.) – музичний супровід основної партії вокального чи інструментального твору.

Акомпаніатор і концертмейстер – схожість і відмінність.

Основні концертмейстерські навички: володіння інструментом, піаністична майстерність, акомпанування, спів під власний супровід, читання нот з листа, транспонування, об'єднання вокальної партії з супроводом, підбір на слух.

Тема № 2. Жанрові особливості класичного романсу

Романс як жанр вокальної музики. Походження романсу. Основні жанрові ознаки романсу: балада, елегія, баркарола, побутові романси, солоспіви, романси в танцювальних ритмах.

Тема № 3. Аналіз складових елементів фактури романсу.

Основні елементи фактури класичного романсу: склад мелодії (інтонація, мелодична лінія), спосіб викладу мелодії.

Виразальні засоби акомпанементу: гармонічна опора, ритмічна пульсація, темп, метр, ритм. Аналіз інструментального супроводу романсу з індивідуальної програми студента. Визначення сольних інструментальних епізодів.

Тема № 4. Способи викладу акомпанементу романсу.

Основні типи акомпанементу класичного романсу: гармонічна підтримка, чергування басу і акорду, гармонічна фігурація, акордова пульсація, акомпанемент змішаного типу. Ознайомлення з різними типами акомпанементу на прикладі творів українських і зарубіжних композиторів.

Тема № 5. Формування навичок виконання типових фактур.

Опанування навичками виконання типових фактур акомпанементу програмових творів: акордова опора в речитативних формах, подолання технічних труднощів виконання різноманітних танцювальних ритмів, акордовий супровід, гармонічна фігурація, вправи на різні види техніки.

Тема № 6. Жанрово-стильові ознаки української народної пісні.

Витоки та початковий період розвитку української пісні. Народно-пісенна творчість. Жанрове розмаїття української пісні: обрядові пісні та ігри, родинно-обрядові, побутові, історичні, ліричні пісні, балади. Лірники, кобзарі – виконавці народних пісень. Типові ознаки українського романсу: народні мотиви, яскраве вираження почуттів і настроїв.

Українські композитори – засновники національної камерно-вокальної музики.

Солоспів М. Лисенка, К. Стеценка, Я. Степового. Сучасна українська лірична пісня.

Тема № 7. Інструментальні фрагменти у вокальній музиці.

Аналітичний розбір партитури: усвідомлення елементів музичної мови, ритмічного малюнку, артикуляції, агогіки тощо.

Смислова функція інструментального вступу – прелюдії: фактура, характер, динаміка, темп викладу.

Поняття інтерлюдії – інструментального епізоду між вокальними фразами.

Кода – завершальний інструментальний епізод.

Опрацювання інструментальних фрагментів у програмових творах.

Рекомендована література

Основна: 1, 4, 5, 6

Додаткова: 1, 2

Змістовий модуль № 2. Методика роботи над вивченням акомпанементу у музичному творі.

Тема № 1. Розбір музичного твору. Метро-ритмічна структура акомпанементу .

Аналіз загальних виконавських завдань, що стоять перед концертмейстером, і шляхи їх вирішення. Коротка характеристика творчості композитора і автора тексту, а також змісту твору. Визначення стилю і жанру. Аналіз ритмічних, динамічних та темпових особливостей.

Ознайомлення з нотним текстом твору. Використання навичок читання нот з аркуша.

Програвання окремо сольної партії і читання слів. Усунення текстових помилок.

Аналіз ритмічних та метричних труднощів, способи їх подолання. Підбір та робота над ритмічними вправами: простукування заданого ритмічного малюнку; відбивання такту ногою або лівою рукою з одночасним програванням мелодичної лінії правою рукою; вправи на синкопи, ноти з крапкою, паузи та інше. Виховання внутрішньої метро-ритмічної пульсації.

Тема № 2. Артикуляція музичного супроводу. Єдність артикуляційного звучання акомпанементу та сольної партії.

Поняття артикуляції. Робота над звуковою вимовою: бездоганне виконання зазначених штрихів, усвідомлення залежності звучання від характеру музики. Динамічна та смислова єдність звучання акомпанементу та сольної партії.

Тема № 3. Подолання технічних труднощів акомпанементу.

Принципи технічної роботи: від розуміння музики до технічного опрацювання, від технічного опрацювання до ще більш високого розуміння музики. Визначення технічних місць, які викликають у студента труднощі при виконанні. Робота над вправами, що допомагають студенту подолати конкретні технічні проблеми, використовуючи навички, набуті на заняттях з основного інструменту. Програвання акомпанементу в повільному темпі, активізація пальців.

Тема № 4. Удосконалення навичок педалізації.

Педаль – як важлива складова в роботі музиканта – виконавця. Види та завдання педалі. Робота над прийомами взяття прямої та запізнюючої педалі. Особливості педалізації при виконанні інструментальних ансамблів.

Тема № 5. Темп, як засіб музичної виразності, один із способів втілення художньо – образного змісту.

Поняття про темп. Музичні терміни визначення темпу. Завдання темпу. Формування умінь та відчуття точного відтворення необхідного темпу в залежності від характеру музичного твору, його жанру та виду.

Тема № 6. Оволодіння навичками співу під власний супровід. Поєднання музично–виконавських дій.

Формування навичок співу під власний супровід шляхом підбору вокальних творів у такій послідовності:

- акомпанемент дублює вокальну партію;
- акомпанемент містить невеликі відхилення від вокальної партії;
- акомпанемент включає лише окремі звуки вокальної партії, створює гармонічну підтримку;
- мелодія вокальної партії не входить до акомпанементу.

Програвання мелодійної лінії та підспівування. Визначення напряму мелодії, її теситури та цезур, динамічного діапазону, кульмінаційних пунктів. Виховання навичок слухового контролю за правильним співвідношенням свого голосу і акомпанементу. Уміння розділяти увагу між виконанням музичного твору і спілкуванням з учнівською аудиторією за допомогою виразної міміки для підсилення емоційного сприйняття музики. Виконання акомпанементу з показом моментів вступу соліста або ансамблю рухом голови.

Рекомендована література

Основна: 1, 5, 6

Додаткова: 1, 2

6. Контроль навчальних досягнень студента

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

№ п/п	Види діяльності	Макс.кількість балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2	
			Кількість одиниць	Макс.к-ть балів	Кількість одиниць	Макс.к-ть балів
1.	Робота на практичному занятті	10	14	140	14	140
2.	Модульний контроль	25	1	25	1	25
3.	Відвідування практичних занять	1	14	14	14	14
Разом			–	179	–	179
Максимальна кількість балів			358			

Програмні вимоги

II курс

Модуль 1: Оволодіння фактурними особливостями класичного романсу та народної пісні.

Розвиток піаністичних навичок, слухового контролю. Засвоєння професійних навичок акомпанементу, ознайомлення з фактурними особливостями класичного романсу, українських вокальних творів, особливостями акомпанементу дитячої пісні. Навички співу під власний супровід.

Модуль 2: Методика роботи над вивченням акомпанементу у музичному творі.

Продовження засвоєння фактурних навиків на прикладі романсів, народних пісень, пісень шкільного репертуару. Специфіка читання з листа сольних та ансамблевих творів. Засвоєння методики поетапного вивчення твору. Використання педалізації з урахуванням характеру, жанру та особливостей музичних творів. Ознайомлення з основними закономірностями підбору на слух.

6.3. Форми контролю та критерії оцінювання

Оцінювання роботи студентів здійснюється шляхом **поточного** контролю.

Поточний контроль оцінює роботу студента на практичному занятті та його самостійну роботу за такими критеріями:

- попереднє оцінювання (діагностика рівнів музично-естетичного та фахового розвитку, з'ясування індивідуальних особливостей та здібностей студента);
- оцінка самостійної підготовки студента до заняття;
- оцінювання активності й результативності роботи студента протягом аудиторного заняття;
- оцінювання процесу та результату опанування студентом проблемних завдань;
- ініціативність у навчальній діяльності;
- поточне оцінювання готовності студента до контрольних заходів з урахуванням здатності до самоаналізу, самооцінки і самоконтролю.

Підсумковий модульний контроль здійснюється у вигляді контрольного заняття, публічного виступу на концерті тощо.

Передбачає виконання двох творів:

- класичний романс, солоспів або авторська українська пісня;
- пісня з педагогічного репертуару.

6.4. Шкала оцінювання поточного контролю

№п/п	Рейтингові бали (визначає викладач)	Критерії оцінювання
1	9-10	Високий рівень самостійної підготовки до занять. Активність і результативність роботи студента протягом заняття. Здатність виявляти причинно-наслідкові зв'язки, формувати висновки і узагальнення, вільно поєднувати теоретичні і практичні знання.
2	7-8	Якісна самостійна підготовка до занять з незначними недоліками. Розуміння змісту практичних завдань. Недостатня активність, ініціативність та результативність студента в процесі заняття.
3	5-6	Середній рівень самостійної підготовки до занять. Пасивність на занятті, неспроможність до обґрунтування, аргументації, самоаналізу та самоконтролю. В практичній роботі допускаються суттєві неточності та помилки. Недостатня результативність праці.
4	3-4	Низький рівень самостійної підготовки до занять. Недостатність теоретичних знань і практичних умінь. Пасивність на занятті, нездатність до опанування проблемних завдань.
5	1-2	Відсутність самостійної підготовки до занять, активності та результативності роботи студента протягом заняття. Неспроможність виконувати необхідні практичні завдання, невміння робити узагальнення і висновки.

6.5. Шкала оцінювання підсумкового контролю

№п/п	Рейтинговий бал	Критерії оцінювання
1	23-25	Високий рівень концертмейстерських компетентностей. Програмові твори виконані яскраво, емоційно, стилістично вірно. Студент демонструє великий діапазон звукових барв, відчуття форми, ансамблю, метро-ритмічної структури, вільне використання засобів музичної виразності, артистизм.
2	21-22	Достатній рівень концертмейстерських компетентностей. Твори виконані стилістично вірно, емоційно. Відсутні текстові помилки, продемонстрована ритмічна організованість та інтонаційна образність. Виступ має певні недоліки: недостатня переконливість передачі змісту або художньо-образної сфери, розуміння особливостей фразування та артикуляції.
3	19-20	Достатній рівень концертмейстерських компетентностей. Твори виконані емоційно, відповідно до стилю і змісту музики. Мають місце окремі недоліки інтонації, метро-ритму, ансамблевої єдності. Виконання недосконале у відношенні форми та деталей твору.
4	17-18	Середній рівень концертмейстерських компетентностей. Достатньо стабільна якість виконання. Точний ритм, темп. Швидка реакція на текстові помилки. Присутнє неякісне звуковидобування, непродумане фразування, хитка інтонація, порушене відчуття ансамблю між сольною партією та акомпанементом.
5	15-16	Низький рівень концертмейстерських компетентностей. Технічно та емоційно недосконале виконання, з допущенням значних текстових помилок. Непереконлива образно-емоційна інтерпретація музичного твору.
6	1-14	Недостатній рівень володіння концертмейстерськими компетентностями. Програма виконується нестабільно, з великою кількістю помилок, зупинками та стилістичними помилками. Незадовільний стан слухового контролю, нечисте інтонування, неточний ритм. Не відтворений художній зміст твору.

8. Рекомендована література

Основна

1. Карташова Ж.Ю. Концертмейстерський клас: навчально-методичний посібник. [Електронний ресурс]. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2023. - 247 с.
2. Михалюк А.М. Формування виконавської культури майбутніх учителів музики засобами українського фортепіанного мистецтва: навчально-методичний посібник/ А.М.Михалюк.-К.:Видавництво Ліра-К, 2016.-220с.
3. Опарик Л.М. Теорія і методика читання музики з листа в класі фортепіано. Методичні рекомендації. – Київ, 2010.
4. Шелестова Е, Чикаренко М. "Перлини українського фортепіанного ансамблю".-К., Музична Україна, 2016.-80с.
5. Концертмейстерський клас : методичні рекомендації до робочої програми навчальної дисципліни / Укладач Людмила Василівна Гордійчук. – Луцьк : Ключі, 2018. – 20 с.
6. Теорія і практика акомпанементу: [навчально-методичний посібник до курсу «Концертмейстерський клас» та «Основи праці в студії» для студентів мистецьких спеціальностей] /Уклад.: І.Г. Стотика, Е.А. Власенко, Я.В. Сопіна, О.В. Стотика / Заг. ред. Стотики І.Г.- Мелітополь: МДПУ, 2018. - 127 с.

Додаткова

1. Мітлицька В.А., Гердова Т.С. Типологізація навчальних програм для студентів музично-педагогічних факультетів: Методичні рекомендації до практичних занять курсу «Концертмейстерський клас». – Мелітополь, 2003р.
2. Стотика І. Г. Діяльність концертмейстера та акомпаніатора: Методичні вказівки. - Мелітополь, 2000р.
3. Світайло С. В. Методика роботи з дитячим хоровим колективом : навч.- метод. посібник для студ. вищих навч. закладів III–IV рівня акредитації. – К. : Унів. коледж Київського ун-ту ім. Бориса Грінченка, 2016. –140 с.
4. Я у світі. Програма розвитку дитини від народження до шести років /О.П.Аксьонова, А.М.Аніщук, Л.В.Артемова [та інші]; наук. кер. О.Л.Кононенко. – Київ: ТОВ «МЦФЕР-Україна», 2019. – 488 с.
5. Дитина. Освітня програма для дітей від 2 до 7 років. /Г.В. Беленька, О.Л. Богініч, В.М. Вертугіна [та ін.]; наук. кер. В.О. Огнев'юк. – К.: Київський університет імені Бориса Грінченка, 2020. – 423 с.
6. Державний стандарт початкової освіти (затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2018 р. №87).
7. Типова освітня програма НУШ для початкової школи. Мистецтво (Музичне мистецтво). (Наказ МОН № 743 від 12 серпня 2022 року)
8. Акомпанемент та читання нот з аркуша: методичні рекомендації / Укладачі В. Кучерук, П. Шиманський. – Луцьк: Вежа-Друк, 2022.